

שִׁיבְקֶשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וְיִתְפַּיֵּס עִמָּם. מִה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? מְדַבֵּר עִמוֹ עַל אוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. אוֹמֵר לוֹ לְהִיטִיב עִמוֹ לְבַדּוֹ וּלְהִשְׁמִיד אֶת כָּלָם. מִהי דְרָכּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק? עוֹזֵב אֶת שְׁלוֹ וְלוֹקֵחַ אֶת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּדֵי שִׁיִּתְפַּיֵּס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּם.

מִנֵּינן לָנוּ? מִמֹּשֶׁה, שְׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לב) עָשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגו'. עוֹד אָמַר לוֹ, הֲרַף מִמְּנֵי וְאֲשִׁמִּידָם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר מֹשֶׁה, אִם בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֵי יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם - טוֹב לִי מוֹת, וְלֹא יֵאמְרוּ שְׁעוֹזְבֵי אֶת זֶה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֵי מִיד - וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. וְהוֹשִׁיט עֲצָמוֹ לְמִיתָה בְּכַמֵּה מְקוֹמוֹת בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְשִׁנְנוּ, לֹא זֶה מֹשֶׁה מְשֵׁם עַד שֶׁמַּחֲל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכָתוֹב, וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ לְעַמּוֹ. וְכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר יד) וַיֹּאמֶר ה' סִלַּחְתִּי כְּדָבָרְךָ.

וַאֲלוֹ בִּנְחַ פְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנַי וְגו'. אָמַר לוֹ נַח, וְלִי מִה אַתָּה עוֹשֶׂה? אָמַר לוֹ, וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְגו'. עָשָׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא, וְנַחֲתִיתוּ מִיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עַלְמָא, וּבְגִין כְּךָ מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח וְדָאִי, דְּבִיָּה הוּוּ תְלִינן, דְּלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ט) וַיַּחֲל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה. וַיַּחֲל: כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (בַּמִּדְבָּר ב) לֹא יַחֲל דְבָרוֹ, דְאַתָּה עֲבִיד חוֹל. אִישׁ הָאֲדָמָה, דְּבִגְיָנִיהָ אֲשִׁתְּצִיאֵהוּ בְּנֵי עַלְמָא, דְּלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַלֵּיהּ. דְּבָר אַחַר

עַל עַלְמָא, וַיִּתְפַּיֵּס בְּהַדְיָהּ. מִה עֲבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשִׁתְּעִי בְּהַדְיָה עַל אֵינוֹן חֲתִיבֵי עַלְמָא. אָמַר לִיה לְאוֹטְבָא לִיה בְּלַחֲדוּי, וּלְשִׁיצָאָה לְכַלְהוּ. מִה אֲרַחֲיָה דְהָהוּא בְּר נָשׁ זַפְאָה. שְׁבִיק דִּידִיהָ, וְנָסִיב לְדְפוּלֵי עַלְמָא בְּדִיל דִּיִּתְפַּיֵּס קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדְיָהּ.

מִנָּא לָן. מִמֹּשֶׁה. דְאָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָבוּ יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לב) עָשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגו'. תּוֹ אָמַר לִיה, הֲרַף מִמְּנֵי וְאֲשִׁמִּידָם וְגו'. בְּהָאִי שְׁעַתָּא אָמַר מֹשֶׁה אִי בְּגִין יִקְרָא דִּידֵי יִשְׁתַּצוּן יִשְׂרָאֵל מִעַלְמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלֹא יִמְרוּן דְשְׁבִיקְנָא הָאִי דְכוּלֵי עַלְמָא, בְּגִין יִקְרָא דִּילִי. מִיד וַיַּחֲל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יי' אֱלֹהָיו. וְאוֹשִׁיט גְרַמִּיהָ לְמִיתָה בְּכַמֵּה אַתְרֵי בְּגִינֵיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְכְּתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְתֵאנָא, לֹא זֶה מֹשֶׁה מִתְפָּן, עַד דְמַחֲל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּנָּחֵם יי' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ.

וְכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר יד) וַיֹּאמֶר ה' סִלַּחְתִּי כְּדָבָרְךָ. וַאֲלוֹ בִּנְחַ פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנַי וְגו'. אָמַר לִיה נַח, וְלִי מִה אַתָּה עֲבִיד. אָמַר לִיה וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְגו'. עָשָׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא, וְנַחֲתִיתוּ מִיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עַלְמָא, וּבְגִין כְּךָ מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח וְדָאִי, דְּבִיָּה הוּוּ תְלִינן, דְּלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַל עַלְמָא.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ט) וַיַּחֲל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה. וַיַּחֲל: כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (בַּמִּדְבָּר ב) לֹא יַחֲל דְבָרוֹ, דְאַתָּה עֲבִיד חוֹל. אִישׁ הָאֲדָמָה, דְּבִגְיָנִיהָ אֲשִׁתְּצִיאֵהוּ בְּנֵי עַלְמָא, דְּלֹא בָעָא רַחֲמֵי עַלֵּיהּ. דְּבָר אַחַר

שֶׁבְגָלְלוּ הַשְּׂמֵדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, פִּי
לֹא בִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. דָּבָר
אֲחֵר אִישׁ הָאֲדָמָה - שֶׁבִשְׂבִּילֹו
הַתְּקִימָה לְאַחֵר שֶׁהִשְׂמְדוּ
הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁפְּתוּב לֹא אִסָּף
לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבֹר
הָאָדָם וְגו'.

שְׁנֵינוּ, הֵם נִקְרְאוּ מִי נֹחַ, שֶׁהוּא
גֵרָם שֶׁנִּקְרְאוּ עַל שְׂמוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, זֹאת לִי, מַה זֶה אוֹמֵר? אֲלֹא
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי נֹחַ
גֵרָמוּ לִי שֶׁאֲגַלֶּה זֹאת בְּעוֹלָם,
שֶׁפְּתוּב וְאֵנִי "זֹאת" בְּרִיתִי אוֹתָם.
"זֹאת" אוֹת הַבְּרִית וְגו'. אֶת
קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֵנָן, כְּלוֹמֵר אֵין מִי
שֶׁשִּׁמְשָׁנִיחַ אֲלֹא לְכַבּוֹד שְׁמִי
שֶׁרְמוֹז בְּזֹאת. וּמִי גֵרָם לוֹ? מִי
נֹחַ.

מִכַּאֵן סִימָן לְחִסֵּד צַדִּיק שֶׁלֹא
מִתְגַּלֶּה הַקִּשְׁת׃ הַזֶּה בְּיָמָיו, וְלֹא
צָרִיף הָעוֹלָם בְּיָמָיו לְאוֹת הַזֹּאת.
וּמִי הוּא? אוֹתוֹ שֶׁמִּבְּקֵשׁ רַחֲמִים
עַל הָעוֹלָם וְרֵאוּי לְהִגֵּן עֲלָיו, כְּמוֹ
רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, שֶׁלֹא צָרִיף
הָעוֹלָם בְּיָמָיו אֶת הָאוֹת הַזֹּאת,
שֶׁהָרִי הוּא הִיָּה אוֹת סִימָן בְּעוֹלָם.
שֶׁלֹא הִיָּתָה גְזֵרָה שֶׁנִּגְזְרָה עַל
הָעוֹלָם לְמַעְלָה שֶׁלֹא מִבְּטֵל
אוֹתָהּ, וְהִיָּנוּ מִה שֶׁפְּתוּב (שְׂמוֹאֵל ב-
ב) מוֹשֵׁל בְּאָדָם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל
בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל?
צַדִּיק. שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר,
וְהוּא מִבְּטֵל.

כְּמוֹ רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי שִׁיּוֹם
אֶחָד הִיָּה יוֹשֵׁב עַל הַדֶּלֶת שֶׁל
שַׁעַר (מֵעֵרַת) לוֹד, הָרִים עֵינָיו
וְרָאָה שֶׁהִשְׁמֵשׁ מְאִירָה, וְהִסְתִּירָהּ
אוֹרָה שֶׁלֹשׁ פְּעָמִים. בֵּינֵתִים
נִחְשָׁף הָאוֹר, וְנִרְאָה בְּשִׁמְשׁ שֶׁחַר
וְיָרַק. אָמַר לוֹ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ,
בֵּא אַחֲרַי בְּנִי, וְנִרְאָה שֶׁהָרִי וְדָאי
נִגְזְרָה גְזֵרָה לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹדִיעַ לִי, שֶׁוְדָאי שְׁלֹשִׁים יוֹם תְּלוּי אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁנִּגְזַר לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

אִישׁ הָאֲדָמָה, דְּבִגְיָנִיהָ אֲתַקֵּימַת לְבִתָּר
דְּאִשְׁתְּצִיאוּ קְדָמָי, דְּכִתִּיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל
עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבֹר הָאָדָם וְגו'.

הַתָּאנָא מִי נֹחַ אֶקְרוּן, דְּהוּא גָרִים דְּאֶקְרוּן עַל
שְׁמִיָּהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֹאת לִי מָאִי קָא
מִיָּרִי. אֲלֹא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי נֹחַ
גֵרָמוּ לִי, דְּאֲגַלֵּי זֹאת בְּעֵלְמָא. דְּכִתִּיב וְאֵנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם. זֹאת אוֹת הַבְּרִית וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי
נִתְּתִי בְּעֵנָן. כְּלוֹמֵר לִית מָאן דְּאִשְׁגַּח אֲלֹא
לִיקְרָא דְשְׁמִי דְרְמִיזָא בְּזֹאת. וּמָאן גָרִים לִיָּה,
מִי נֹחַ.

מִכַּאֵן סִימָנָא לְחִסֵּדָא זַכָּאָה, דְּלֹא אֲתַגְלִיָּא
הָאִי קִשְׁת׃ בְּיוֹמוֹי, וְלֹא אֲצִטְרִיף עֲלֵמָא
בְּיוֹמוֹי לְהָאִי (זֹאת) אוֹת. וּמָאן אִיָּהּ. הֵהוּא
דְּבַעֵי רַחֲמֵי עַל עֲלֵמָא, וְאֲתַחֲזִי לְאֲגָנָא עֲלוּי.
כְּגוֹן רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּלֹא אֲצִטְרִיף
עֲלֵמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאִי אוֹת, דְּהָא הוּא אוֹת סִימָנָא
בְּעֲלֵמָא הָהּ.

דְּלֹא הָוָה גְזֵרָה דְּאֲתַגְזֵר עַל עֲלֵמָא לְעִילָא,
דְּלֹא מִבְּטֵל לָהּ. וְהֵיָּינוּ דְכִתִּיב, (שְׂמוֹאֵל ב
ב) מוֹשֵׁל בְּאָדָם, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מוֹשֵׁל
בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכּוֹל.
צַדִּיק. דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזִיר, וְאִיָּהּ מִבְּטֵל.
כְּגוֹן רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּיוֹמָא חַד הָוָה
יְתִיב אֲבָבָא דְתַרְעָא (נ"א דְמַעְרַתָּא) דְלוֹד, זְקַף
עֵינוּי, חֲזָא שְׁמֵשָׁא דְנִהִיר, וְאִסְתִּים נִהוֹרָא גִ'
זְמַנִּין, אֲדִהֲכִי אֲתַחֲשָׁף נִהוֹרָא, וְאֲתַחֲזִי בִיָּה
בְּשִׁמְשָׁא אוֹכְמָא וִירוֹקָא. אָמַר לִיָּה לְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, תָּא אֲבַתְרָאי בְּרִי, וְנַחֲמִי דְהָא
וְדָאי גְזֵרָה אֲתַגְזֵר לְעִילָא, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בַעֵי לְאוֹדְעָא לִי, דְּוְדָאי תְּלַתִּין יוֹמִין תְּלִיָּא
הֵהוּא מִלְתָּא דְאֲתַגְזֵר לְעִילָא. וְלֹא עָבִיד קְדָשָׁא
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹדִיעַ לִי, שֶׁוְדָאי שְׁלֹשִׁים יוֹם תְּלוּי אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁנִּגְזַר לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ